

Сажетак: Нагли скок производње опијума у Авганистану до којег је дошло са доласком коалиционих снага у мисији рата против тероризма, и одржавање те производње на изузетно високом нивоу све до данашњих дана, не даје за право Вашингтону да своје ратовање против тероризма прогласи успешним. Ако је тачно (што углавном нико не спори) да је *solidna* финансијска подршка један од стубова виталности терористичких организација и да је новац од илегалне трговине наркотицима, по проценама самих Бин Ладенових прогонитеља на авганистанском ратишту, значајан извор финансирања његових терористичких подухвата, онда чињеница да та трговина и даље цвета неизоставно наводи на размишљање да: или „мисионари“ на челу са САД нису у стању да је обуздају, или некима који имају значајан утицај на деловање мисије то није у интересу.

Кључне речи: рат против тероризма, опијум, Авганистан.

Рат као драматична појава ставља, по правилу, у други план остале, мање узнемиравајуће догађаје. Тек када му се назире крај или почне да поприма другачији ток, израњају на површину – почињу да привлаче већу пажњу неки догађаји који су били у његовој сенци; наравно, под условом да их не засенчи неки други рат. Рат чини познатим људе који га изазивају и усмеравају; време и простор на којем се одиграва. Захваљујући њему, Авганистан је пуних 10 година прошлог века, за време совјетске војне интервенције био предмет наглашене медијске пажње. Са одласком совјетских војника, отишли су и новинари. Шта у Авганистану раде „добри момци“ који су, уз благоданост и логистичку подршку Американаца отерали „зле Русе“, било је мање интересантно од онога што се дешавало на неким другим просторима који су се, попут бивше Југославије, сценама ратних страдања „изборили“ за прворазредну медијску пажњу. Тако је и Авганистан морао да чека да му се поново догоди рат, да би га поново новинари у будућности почели да походе. Када су стигли тамо, затекли су, кога би друго, него Талибане које су, изгледа, били скоро потпуно сметнули с ума, који пуних 12 година за медије као да нису постојали. Шта су талибани до тада чинили постало је интересантно тек када је обзнањено да њихов лик и дело има везе са тероризмом којем су објавили рат управо они који су уз чију су се логистичку подршку Талибани сменили просовјетски режим у Кабулу. Тако је Авганистан у релативно кратком периоду по други пут доспео у жижу медијске пажње; опет је постао познат по рату. Друге његове знаменитости помињу узгредно и то углавном онда када се доведе у везу са збивањима на ратишту – оним што утиче на ток и могући исход рата. Једна од таквих знаменитости Авганистана

јесте његово водеће место у „клубу“ земаља „Златног троугла“ – постојбини опијума и то је оно што се не може изузети из скупине чинилаца од којих зависи ток, а можда, донекле, и сам исход рата против тероризма на том простору. Јер, опијум као опијум: Призива и обећава, омамљује и опија, успокојава али и упокојава. Призива произвођаче, опија паћенике, релаксира очајнике, опчињава уживаоце, уједињује и свађа кријумчаре, упошљава и слушајује њихове прогонитеље и пресудитеље. Краће речено, не да мира!

1. Фатална привлачност опијума

Од када је откривено његово својство да ублажава физичке болове и олакшава психичке тегобе, круг корисника опијума у различитим ступњевима његове прераде константно се шири. Због непознавања његовог непосредно штетног дејства на организам и мултипликованих негативних последица које се накнадно испољавају у облику болести зависности која редовно наступа као резултат редовног конзумирања, „благотворно“ дејство опијума није некада ускраћивано чак ни деци. Не тако давно, у 19. веку, мајке су га давале чак и одојчадима како би им учврстиле сан и себе поштеделе честог буђења њиховим плачем.

На тако ниском нивоу информисаности о суштини аналгетског и наркотичког дејства, уздржавање од употребе било је првенствено условљено висином цене и као такво није била озбиљна сметња повећању потрошње. Практично, свако ко је знао за његово умирујуће дејство и могао да га добава по приступачној цени није се много двоумио да ли да га употреби кад му тегобе дојаде, односно да га добронамерно препоручи другоме као као „спасоносно решење“. Разумљиво је да је та околност учинила да трговина опијумом постане високопрофитабилан посао што повлачи за собом заоштравање конкуренције у трци за освајање нових тржишта, односно немилосрдну борбу стицање и одржање статуса главног снабдевача.

До које границе може да иде упорност у настојању да осигура примат на тржишту опијума добар пример су тзв. опијумски ратови између Кине и Велике Британије у 19. веку. Као и сви други ратови и опијумски су били производ ескалације сукоба интереса. С једне стране, интерес Велике Британије као велике силе био је да повећа приходе од извоза робе на огромно кинеско тржиште. Један од важних извозних артикала Велике Британије намењен Кини био је управо опијум произведен на тадашњим британским колонијалним поседима према кинеској граници (тзв. Британска Индија). За непуних 20 година (од 1821 до 1837) извоз ове робе у Кину повећао се пет пута. За одржавање и повећање обима извоза који је гарантовао високе приходе Британији био јој је неопходан слободан приступ кинеским лукама и статус повлашћеног трговца. С друге стране, Кина

је била заинтересована да спречи, или бар контролисањем увоза, смањи прилив опијума на своје тржиште. Постојала су бар два важна разлога за то. Прво, куповањем опијума у количинама које су крајем тридесетих година 19. века износиле око 1400 тона, из Кине се одливала велика сума новца који је она желеле да усмери у неке друге, за њу приоритетније токове. Друго, у то време у Кини је већ присутно искуствено сазнање да конзумирање опијума није нимало безазлено, као што се некада сматрало. На основу стања оних који су га редовно користили постало је евидентно да он не производи само пролазне углавном повољне ефекте, да проблематично у трговини њиме није само набавна цена већ и велики број зависника и тенденција повећавања њиховог броја са свим негативним последицама које та појава доноси. Суочена за неповољним финансијским ефектима трговине опијумом и суочена са проблемом збрињавања око два милиона зависника од дроге, Кина је 1839. године предузела низ мера да спречи продају проблематичне робе.

Наравно, спровођење у дело мера које ускраћују огромне приходе утицајним трговцима - миљеницима империје није могло да прође без отпора. Инциденти, случајни или изрежирани који су уследили као последица решености кинеских власти да спроведе своје одлуке и настојања трговаца опијумом да изиграју рестриктивне мере, довели су до оружаних скукоба између снага Велике Британије и Кине, у које су се, непосредно или посредно, укључиле и друге велике силе, свака на свој начин, рачунајући на део плена по основу обима ангажовања и очекиваног исхода сукоба. Будући да је из оба опијумска рата изашла као победник, Британија је била у прилици да намеће услове мира пораженој страни. Таква шанса се, наравно, не пропуштау и Британија ју је искористила приликом склапања мировног споразума после Првог рата (1842. године у Нанкингу), као и после Другог (1858. године у Тјенцину). [\[1\]](#) Да је решавање режима трговине опијумом заиста био један од узрока, или бар повод за рат, говори чињеница да оба мировна споразума садрже ставку која Великој Британији, као страни победници, обезбеђује привилегован статус у трговини опијумом. Између осталог, ратним трошковима које је Кина морала да надокнади Британији, придодата је и штета причињена уништавањем опијума. Коначно, споразумом из Тјенцина, уз одредбе којима је Кина присиљена да учини уступке не само Великој Британији него свим осталим умешаним силама (Француској, Сједињеним Државама и Русији), укинута су сва ограничења британским трговцима у снабдевању кинеског тржишта опијумом. Величина тог тржишта, уз потраживања из другог дела света, били су гаранција профитабилности посла са опијумом која је делове Британске Индије учинила традиционалним узгајалиштем макар као основне сировине за производњу опијума чијом се прерадом добија „тешка дрига“ хероин. Наравно, виши степен прераде обезбеђује послодавцима већи профит. Отуда, не чуди што је простор на којем се традиционално мак узгаја на великим површинама добио епитет „златни“. Ту ласкаву титулу освојила су два подручја у Азији - “Злани троугао” (Мјанмар, Тајланд, Лаос) и “Златни полумесец” (Авганистан, Иран, Пакистан).

Британија већ више од 60 година нема колонијалних поседа у постојбини опијума. Њена управа у том делу света није преживела процес деколонизације. Окончана је већ у првој њеној фази – убрзо након завршетка Другог светског рата. Међутим, производња опијума не само да је преживела него наставила да се увећава. Трајна одредишта робе донекле су се променила у односу на време опијумских ратова, али потражња са свих страна не јењава. Напротив. Ако се при томе зна да већи део опијата завршава на црном тржишту и какву цену тамо достижу, јасно је да се огромне количине новца налазе у нелегалним токовима. Није, такође, спорно да је новац увек био и да јесте извор моћи. Што га више има производи јаче дејство. Уосталом, није случајно настала изрека да „новац покреће свет“. Ако је то тачно, онда није немогуће да велики новац, односно јагма око њега догура, ако не свет, онда делове света до ивице рата, па и у сам рат. Некадашњи опијумски ратови, као актуелни обрачуни нарко картела у Латинској америци који се баш тако и зову – „ратови“ говоре у прилог тој претпоставци. Да ли је онда неразумно упитати се има ли контрола над прометом дроге из Авганистана везе са ратом против тероризма који се одвија управо на том простору. Да ли те две појаве утичу једна на другу? Да ли рат против тероризма чији се главни фронт, случајно или не, поклапа са простором данас највећег узгајалишта мака својеврстан трећи опијумски рат?

2. Рат против тероризма у постојбини опијума

Када се данас говори о «рату против тероризма» под тим се углавном подразумева мере и активности које се на међународном плану, пре свега на иницијативу и уз највеће ангажовање и предводничку улогу Сједињених Америчких Држава, предузимају против терористичких организација и њихових спонзора. Повод за «објаву» тог тзв. глобалног рата против тероризма био је спектакуларни напад терориста Ал Каиде на Светски трговински центар и Пентагон. [\[2\]](#)

Заједничко свим «ратовима против тероризма» јесте да они представљају облик реаговања државе или држава на претходно драматично предочену претњу тероризмом која се као таква не може да игнорише и сама по себи најављује неизоставне противме. Претња тероризмом увек представља претњу насиљем којим се настоје да изнуде одређени политички уступци. Таква врста претње изазива неизбежно узнемиреност потенцијалних мета напада и подразумева адекватан (само)заштитнички одговор државе која једина има монопол на легитимну употребу силе на својој територији, па тако и легитимно право и обавезу да се супротставља насиљу које прети онима које је надлежна да штити и које (насиље) истовремено и њу саму угрожава. Према томе, борба против тероризма се подразумева. Питање се само колико ће она бити енергична, с каквим (колико амбициозним, односно колико реалистичним) циљевима и на који начин (с каквом стратегијом и тактиком) ће се водити.

«Рат» против тероризма, по самом значењу речи «рат» представља управо облик борбе против тероризма *са радикалним циљем* (елиминисање, односно минимизирање терористичке претње), чије остваривање захтева разноврсност у погледу врсте дејстава, свеобухватност у погледу ангажованих снага и одсуство ограничења у погледу гоњења непријатеља. Наравно, као и сваки рат, и рат против тероризма подразумева јасно идентификовање «зараћених страна» и висок публицитет који ствара простор за ефикасно наступање применом неоружаних облика дејстава (у оквиру широког спектра специјалног ратовања).

За објаву рата тероризму неопходна су два основна предуслова. То су: 1) значајна ескалација тероризма (радикални циљеви терористичког деловања, брутални напади, масовне жртве, огромна материјална штета...) и 2) респективан антитерористички потенцијал државе/држава мета актуелног или потенцијалног терористичког деловања (висока мотивација, подршка јавног мњења, одговарајуће снаге...). Нема сумње да су се почетком 21. века стекла оба та услова. Ескалације тероризма достигла је тачку у којој он може да се предочи и доживи као метастазирајуће зло зарад чијег заустављања је неопходна *одсудна активна и беспошtedна одбрана*. [\[3\]](#)

Самоубилачки напади на насумично одабране жртве - на местима масовног окупљања људи, срчунати да изазови што више жртава, шокирају јавност и пошаљу поруку о незадрживом наступању ка остваривању пројектованих циљева, представљају прекретницу у стратегији и тактици деловања терориста која је убедљиво сведочи о ескалацији тероризма ка нивоу који захтева неодложну и свеобухватну реакцију у циљу његовог сузбијања. Та критична тачка достигнута је управо спектакуларним нападом Ал Каиде на циљеве у Америци. Истовремено, мета напада је била земља која располаже високим антитерористичким потенцијалом, како у погледу расположивих снага, тако и у погледу мотивације да се та снага умери против терористичких организација и хихових спонзора. Непосредно заслужни за ту мотивисаност били су, пре свега, поменути напади од 11. септембра 2001. који су утицали да јавно мњење у Америци, али и широм света подржи предузимање енергичних мера санкционисања свих одговорних за почињене масакре. Тиме су се коначно стекла два кључна услова за објаву опшет рата терористима. Правни оквир за то биле су одговарајуће резолуције савета безбедности (Резолуције 1368, 1373, 1378, 1383...). [\[4\]](#)

Из наведених околности проистекле су *основне карактеристике* овог рата по којем се он разликује од свих претходних «ратова» против тероризма. То су, пре свега: конкретан повод, свеобухватни циљеви, подршка међународних институција, неограничен радијус дејстава, прекограничне војне кампање и мултинационалне антитерористичке коалиције.

Најзначајније противтерористичке кампање предузете у оквиру глобалног обрачуна са тероризмом су инавазија на Авганистан (октобар 2001) и инвазија на Ирак (март 2003) које су се претвориле у дуготрајан исцрпљујући рат на простору ових држава, не само са терористичким организацијама него и са бројним милитантним групама које се солидаришу са терористима или су једноставно непомирљиви противници страног војног присуства наметнутог инвазијом, односно противници режима успостављеног и одржаваног уз асистенцију страних трупа. [\[5\]](#)

Противтерористичка кампања у Авганистану почела је 7. октобра 2001. године инвазијом на ову земљу снага САД и Велике Британије (најпре нападима из ваздуха, а затим наступањем копнених снага). Циљ ове операције (Operation Enduring Freedom) био је 1) хватање Бин Ладена, 2) уништавање Ал Каиде и 3) збацивање талибанског режима. Операција практично и данас траје, с обзиром да је њен циљ још у потпуности није остварен. Талибани су свргнути с власти, успостављен је прозападнуи режим, али Ал Каида није уништена нити је њен вођа ухваћен нити ликвидиран. На операцију Enduring Freedom надовезала се мисија међународних снага ISAF (International Security Assistance Force) које су формиране 2002. године, на основу одлуке СБ од 20. децембра 2001. Циљ ове мисије над којом команду има НАТО јесте стабилизовање земље након рушења талибанског режима. Борба за остваривање тог циља очигледно још није завршена, земља далеко од тога да је стабилна. Новоинсталирани режим одржава се само захваљујући присуству јаких међународних снага.

[\[6\]](#)

3. Авганистанска „фабрика“ нарко-долара пре и после објаве рата тероризму

До почетка до почетка деведесетих година прошлог века, највећи произвођач опијума био је Мјанмар (Бурма), када је примат у томе почео да преузима Авганистан (графикон 1). Истина, у погледу површина под маком Мјанмар је био водећа земља све до 2003. године (графикон 2), али је, због мањих.

□□□□□□□□□□□□

Figure 4: Global potential opium production (mt), 1990-2008

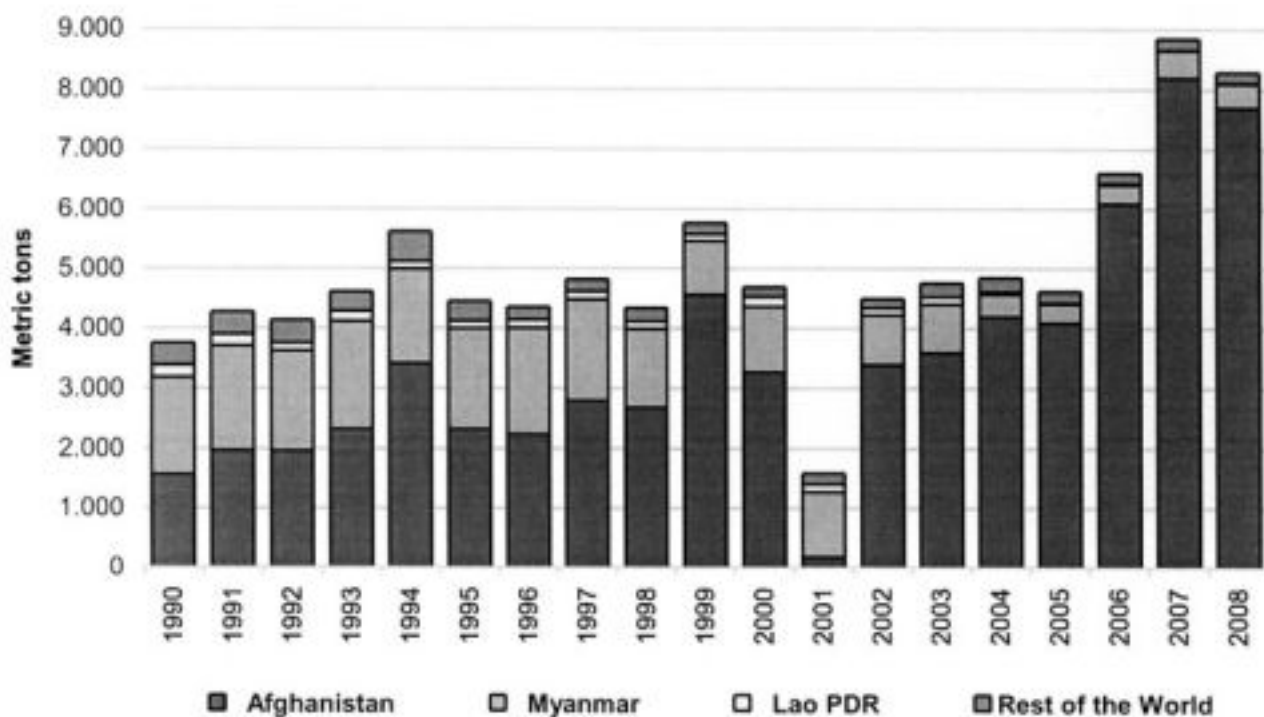

Figure 4: Global potential opium production (mt), 1990-2008. [Source: UNODC, 2009, p. 57; UNODC, 2009, p. 57.](#)

Figure 3: Global opium poppy cultivation (ha), 1990-2008

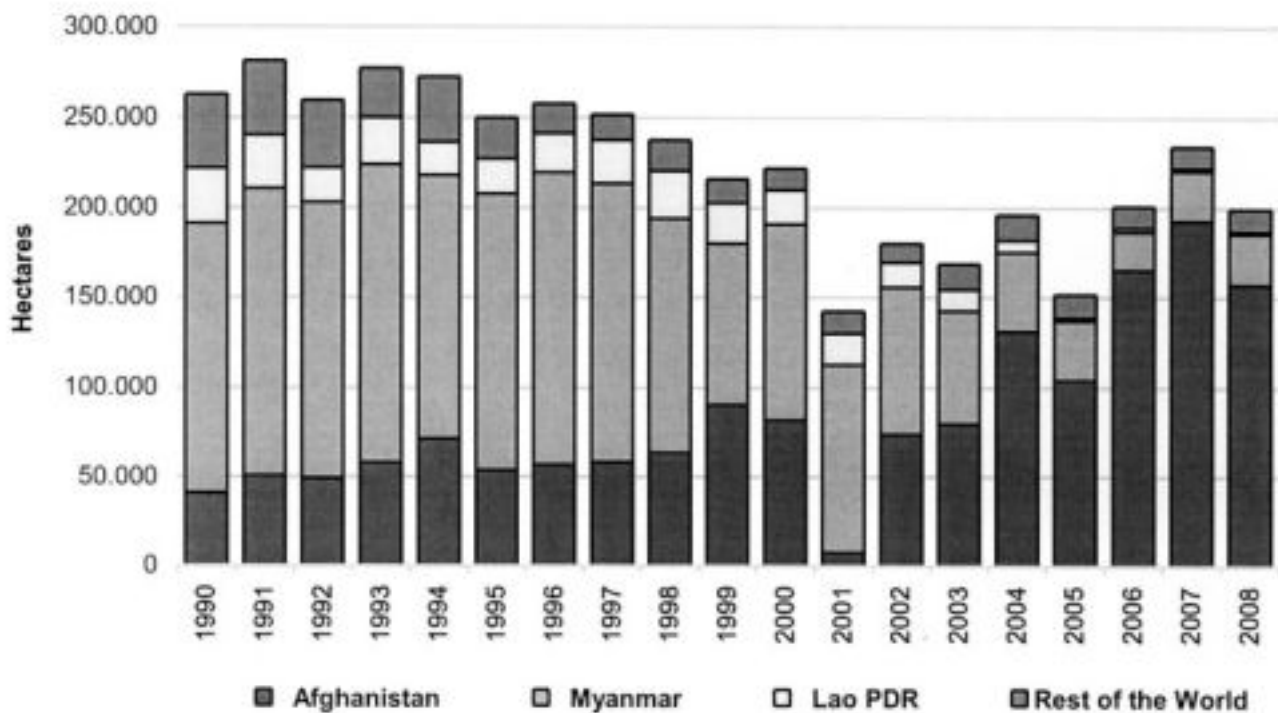
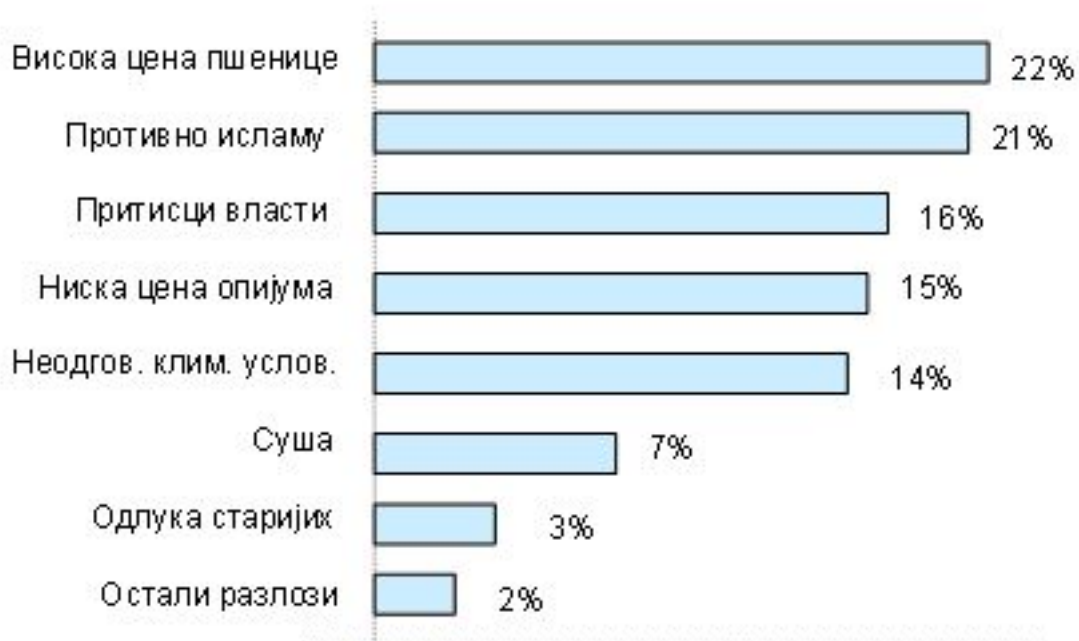

Figure 3: Global opium poppy cultivation (ha), 1990-2008. [Source: UNODC, 2009, p. 57; UNODC, 2009, p. 57.](#)

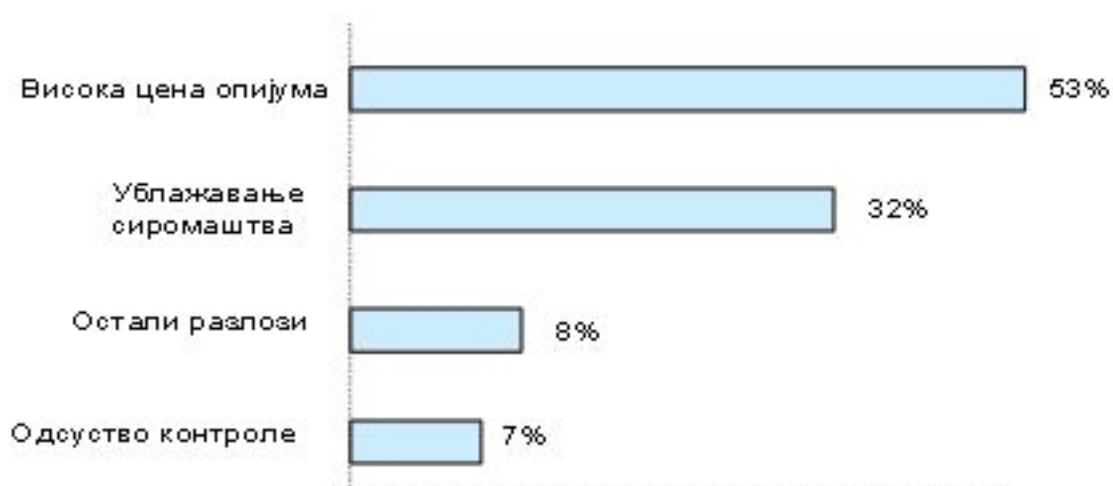
Производна опијума и рат против тероризма – „неком, рат неком брат“

Пише: Зоран Килибарда, Ивица Ђорђевић
четвртак, 09 децембар 2010 19:00

~~Истраживање је спроведено у оквиру пројекта „Борба против тероризма и организованог криминала“ финансираног из буџета Републике Србије. Истраживање је спроведено у оквиру пројекта „Борба против тероризма и организованог криминала“ финансираног из буџета Републике Србије.~~

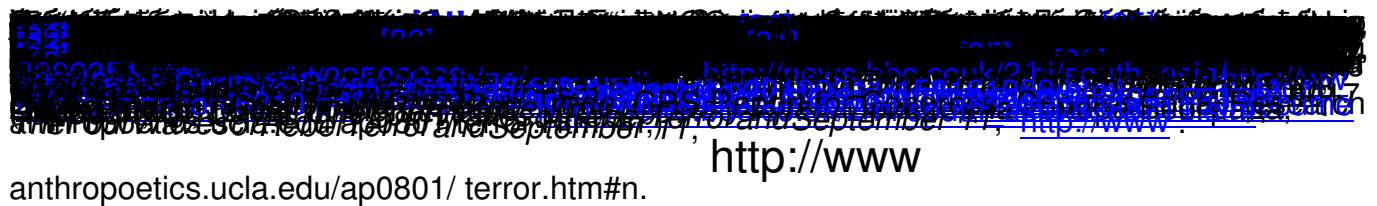

~~Резултат 2. Борба против тероризма и организованог криминала (50%)~~

~~Резултат 4. Борба против тероризма и организованог криминала (50%)~~

Пише: Зоран Килибарда, Ивица Ђорђевић
четвртак, 09 децембар 2010 19:00

anthropoetics.ucla.edu/ap0801/ terror.htm#n.

Ward Fay, Peter (1975): The Opium War, 1840-1843, Chapel Hill, University of North Carolina Press.

World Drug Report 2010, United Nations Office on Drugs and Crime, Viena, 2010.

[1] Споразум из Тјенцина на који је кинески цар дао пристанак 1858. године, потписан једве године касније. Наиме, Кина је покушала да избегне његово наметање и у том циљу предузела одређене војне припреме. У одговору на њих, Британска војска, уз помоћ француске, поразила кинеске снаге, тако да се тај наставак другог опијумског рата дефинитивно завршио 1860. године када је заузет и Пекинг. Након тога Кини није преостало ништа друго него да прихвати понижавајуће услове споразума из Тјенцина.

[2] Термин «рат против тероризма» коришћен је и раније – пре 11. септембра 2001., али у нешто другачијем значењу. Први пут он је широко био у употреби у западној штампи осамдесетих година 19. ог века. Тада су «ратом против тероризма» означена настојања Русије и влада европских земаља да сузбију нападе припадника анархистичког покрета чије су мете првенствено били политички лидери, односно значајне личности актуелних режима.

Следећи «рат против тероризма» објавила је Велика Британија јеврејским терористичким групама у време интензивирања њихове борбе против британске колонијалне власти на територији коју су Јевреји били означили (и доживљавали) као територију своје будуће државе.

«Рат против тероризма» је израз који је често био присутан у реторици америчког председника Регана (осамдесетих година прошлог века). Повод за тадашњу «објаву»

рата тероризму били су у то време актуелне отмице авиона и подметање бомби у ваздухопловима, као и напади и претња нападима на дипломатска представништа Америке и њених савезника. (David C. Rapoport, The Four Waves of Rebel Terror and September 11, <http://www.anthropoetics.ucla.edu/ap0801/terror.Htm>)

[3] Као илустрација размера те метастазе може да послужи поређење тактике и последица (људских жртава) некадашњег терористичког деловања Ирске републиканске армије са последицама само једног терористичког акта Ал Каиде. Наиме, током тридесетогодишњег терористичког деловања ИРА, убијено је више од три хиљаде људи. Међутим, највећи број страдалих у једном нападу није премашио цифру 29. При томе су мете напада били пре свега представници владе и снага безбедности. Случајне жртве, односно насумично одабрани циљеви пре су биле изузетак него правило. Бомбашким нападима на цивиле и инфраструктуру често су претходила упозорења влади. Насупрот томе, у акцији бомбаша самоубице на транспортни систем Лондона убијено је педесетдвоје људи и рањено више стотина (Видер, Џејмс, Поход Уједињеног Краљевства против радикализације, Војно дело, 2008, бр.2, стр. 154-155).

[4] Прва од ових резолуција (1368) усвојена је већ 12. септембра (дан након напада) што говори о једногласној осуди тероризма од стране кључних актера међународне заједнице. Тиме је објављени рат тероризму основано добио квалификацију глобалног рата што је он и требало да буде – *глобални одговор на глобалну претњу у тероризмом* (Security Council Resolutions, <http://www.un.org/documents/scres.htm>)

[5] Упоредо са инвазијом на Авганистан која је, као што је поменуто, предузета на основу резолуција Савета безбедности УН, САД су са својим савезницима предузели још две значајне операције неограниченог трајања. То су поморска операција «Активан подухват» ([Active Endeavour](#)) у Медитерану (октобар 2001), и операција «Трајна слобода» ([Enduring Freedom](#))

на Рогу Африке (почетак, 2002). Операција «Активан подухват» има за циљ да спречава кретање терориста или оружја за масовно уништавање преко медитерана као и да

повећа безбедност пловидбе уопште, уз асистенцију Грчкој у спречавању илегалним имиграција. Сличну намену има и операција «Одржива слобода» на рогу Африке.

[6] Велику већину (око 2/3 свих коалиционих снага ангажованих у обе операције у Авганистану (близу 150 000) чине припадници армије САД (у августу 2010. године близу 100 000). Већина амерчких војника (око 78 000) је у саставу снага ISAF, док су остали ангажовани у операцији „Трајна слобода“ (Operation Enduring Freedom). Други по бројности је британски контингент са око 9 500 војника (Afghan troop map: US and NATO deployments, http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/8389351.stm

, preuzeto 18.10.2010). Следе: Немачка, Француска, Канада, Италија, Холандија, пољска, Аустралија, Турска, Шпанија, Данска, Румунија, Бугарска, Белгија, Норвешка, Чешка (International Security Assistance Force and Afghan National Army strength & laydown, http://www.nato.int/ISAF/docu/epub/pdf/isaf_placemat.pdf).

На страну инвазионих снага, а касније и снага ISAF, сврстале су се формације авганистанске «Северне алијансе». Северна алијанса је противталибански савез етничких Узбека, Таџика и Хазара. Формиран је 1996. године након успостављања талибанског режима. У време инвазије на Авганистан овај савез контролисао је само мали северни део земље. Русија је, иначе, преко Таџикистана и Узбекистана, константно подржавала «Северњаке».

[7] *Afghanistan Opium Survey 2008*, United Nations Office on Drugs and Crime, Novembar 2008, p.15.

[8] Perl, Raphael, *Taliban and the Drug Trade*, CRS Report for Congress, Congressional Research Service, October 5, 2001, <http://fpc.state.gov/document/organization/6210.pdf>

. (preuzeto 20.11.2010)

[9] *Afghanistan Opium Survey*, United Nations Office on Drugs and Crime, Novembar 2008, p.15.

[10] Perl, Raphael, *Taliban and the Drug Trade*, CRS Report for Congress, Congressional Research Service, October 5, 2001, <http://fpc.state.gov/document/organization/6210.pdf>

[11] Perl, Raphael, 2001, наведени извор.

[12]

Afghanistan Opium Survey 2008, United Nations Office on Drugs and Crime, Novembar 2008..

[13] *World Drug Report 2010*, United Nations Office on Drugs and Crime , Vienna, 2010.

[14] Под Америком у овом случају се подразумевају обе Америке – и северна и латинска.

[15] У Русији је последњих година забележен највећи раст броја уживалаца хероина. Према проценама руске федералне службе за контролу наркотика, из јуна 2010. године, од 100 000 људи колико их годишње умре од конзумирања ове дроге, 30 000 их је из Русије (RIA Novosti, June 28, 2010, <http://en.rian.ru/russia/20100628/159613460.html>).

[16] *World Drug Report 2010*, United Nations Office on Drugs and Crime , Vienna, 2010, p. 42.

[17] *Afghanistan Opium Winter Assessment*, United Nations, Office on Drugs and Crime, January, 2009, p.11.

[18] *Afghanistan Opium Winter Assessment*, United Nations, Office on Drugs and Crime, January, 2009, p.10.

[19] National Strategy for Combating Terrorism, <http://www.state.gov/documents/organization/60172.pdf>

[20] По одлуци Барака Обаме из децембра 2009. године, у Авганистан је у наредних месеци упућено у Авганистан додатних 30 000 војника чиме је амерички контингент нарастао на око 100 000 људи. Осладе чланице коалиције обећале су упућивање додатних 5000 војника (Afghan troop map: US and NATO deployments, http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/8389351.stm).

[21] Perl, R., *Taliban and the Drug Trade*, CRS Report for Congress, Congressional Research Service, October, 2001, <http://fpc.state.gov/document/organization/6210.pdf>

[22] Perl, R., *Taliban and the Drug Trade*, CRS Report for Congress, Congressional Research Service, October, 2001, <http://fpc.state.gov/document/organization/6210.pdf>

[23] Perl, R., наведени извор.

[24] Има чак и залагања да САД уместо на искорењивање производње опијума треба више пажње и средстава усмере ка „осталим стубовима противпобуњеничке стратегије“ (Glaze, A. John, *Opium and Afghanistan: Reassessing U.S. Counternarcotic Strategy*, The Strategic Studies Institute, Oktober, 2007, p. 13, <http://www.StrategicStudiesInstitute.army.mil>

[25] *Nato,s „safe passage“ for Taliban*, <http://www.bbc.co.uk/news/world-south-asia-11553388>

(18.10.2010)

[26] Велика Британија, на пример, одбија да испоручи Русији једног од вођа чеченских побуњеника, Ахмеда Закајева, уз образложење да му у Русији не би било обезбеђено фер суђење и да би, наводно, могао бити подвргнут тортури (*U K accused of hypocrisy on terror*, <http://news>

. bbc.co.UK/2/hi/UK-news/3269385.stm).

[27] Alfred Mc Coy (2003): *The Politics of Heroin: CIA Complicity in the Global Drug Trade*, 2nd

rev. ed., Chicago, Lawrence Hill Books;

Scott, Peter Dale.; Marshall, Jonathan (1998): Cocaine Politics: Drugs, Armies, and the CIA in Central America; University of California Press, Berkeley and Los Angeles. pg. xv.

[28] Scott, Peter Dale.; Marshall, Jonathan (1998): Cocaine Politics: Drugs, Armies, and the CIA in Central America; University of California Press, Berkeley and Los Angeles. pg. xv.

[29] На сајту Центра за истраживање глобализације (Centre for Research on Globalization) налази се низ релевантних текстова Чусодовског:
<http://www.globalresearch.ca>

[30] Michel Chossudovsky (2010): "The War is Worth Waging": Afghanistan's Vast Reserves of Minerals and Natural Gas - The War on Afghanistan is a Profit driven "Resource War".Global Research, June 17, 2010.

[31] Приход од производње и продаје опијума је на нивоу више од половине регистрованих прихода Авганистана (4 MLD USD у односу на 7,5 MLD USD). (Peter Dale Scott (2009): Afghanistan: Heroin-ravaged State, Global Research, May 8, 2009, <http://www.newsweek.com/id/129577>).

[32] Philip Giraldi (2008): "Found in Translation: FBI whistleblower Sibel Edmonds spills her secrets," The American Conservative, January 28, 2008, <http://www.amconmag.com/article/2008/jan/28/00012/>; Daniele Ganser (2005): NATO's Secret Armies: Operation Gladio and Terrorism in Western Europe, London: Frank Cass Publishers, pg. 224-41 и Martin A. Lee (2008): "Turkey's Drug-Terrorism Connection," Consortium News, January 25, 2008, <http://www.>

[consortiumnews.com/2008/](http://consortiumnews.com/2008/012408a.html)

[012408a.html](http://consortiumnews.com/2008/012408a.html) .

[33] Русија је допустила да се преко њене територије снабдевају коалиционе снаге у Авганистану, под условом да се не превози наоружање, муниција и минскоексплозивна средства. Према подацима из надлежних ресора на које се позива московски дневник „Комерсант“, цена превоза само једног контејнера за Авганистан преко руске територије износи 1800 долара (Русија зарађује у Авганистану, *Политика*, 11. новембар, 2010. године).

[34] Русија зарађује у Авганистану, *Политика*, 11. новембар, 2010. године

[35] Filkins, Dexter, Mazzetti, Mark and Risen, James, Karzai's brother is said to be on CIA payroll, The New York Times, 27.10. 2010. http://www.msnbc.msn.com/id/33500863/ns/world_news-the_new_york_times

[36] Према подацима УН, насиље у Авганистану не јењава. Напротив. Током првих шест месеци 2010. године погинуло је више од 1000 људи . Јун 2010. године био је најсмртоноснији месец у скоро девет година ратовања. У поређењу са 2009. годином, број мина постављених поред пута порастао је у првом кварталу 2010. године за скоро 100%. Број атентата повећао се за 50%, док се број самоубилачких напада удвостручио (Challenges ahead for Afghan security forces ([ht](#)

[tp://www.bbc.co.uk/news/world-south-asia-10706705](http://www.bbc.co.uk/news/world-south-asia-10706705)

[37] Filkins, Dexter, Mazzetti, Mark and Risen, James, наведени извор.

[38] Мишић, М., Лажни талибан обрукао америчке обавештајце, *Политика*, 24. 11.2010

[39] Filkins, Dexter, Mazzetti, Mark and Risen, James, наведени извор.

[40] Filkins, Dexter, Mazzetti, Mark and Risen, James, Karzai's brother is said to be on CIA payroll, The New York Times, 27.10. 2010. http://www.msnbc.msn.com/id/33500863/ns/world_news-the_new_york_times (29.11. 2010).